

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/832/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1513227100
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1513227100.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a členov senátu JUDr. Dariny Kuchtovej a JUDr. Branislava Kráľa, v právnej veci žalobcu: Dopravný podnik Bratislava, a. s., Olejkárska ul. č. 1, Bratislava, zast. JUDr. Vladimírom Kánom, AK ECKER-KÁN & Partners, Nám. M. Benku č. 9-C1, Bratislava, proti žalovanej: B. K., Q. B. E.. Č.. XX, Q., o zaplatenie 50,70 eur s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 31. júla 2014, č. k. 15C/234/2014-21, pomerom hlasov 3 : 0, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa žalobca voči žalovanej domáhal zaplatenia sumy 50,70 eur, z titulu ceny cestovného lístka a úhrady za nepreukázanie sa cestovným lístkom. Žalovanej súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov konania.

Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že žalovaná dňa 17. 1. 2012 cestovala dopravným prostriedkom žalobcu, linkou MHD č. 99 - autobusom a pri kontrole sa na výzvu revízora nepreukázala platným cestovným lístkom. Súd prvého stupňa poukázal na ust. § 108 Obč. zák., v ktorom je stanovená jednoročná premlčacia doba na uplatnenie práva z prepravy a toto ustanovenie platí pre všetky práva vzniknuté z osobnej a nákladnej prepravy (§ 760 až § 773 Obč. zák.), s výnimkou práva na náhradu škody v zmysle § 764 Obč. zák., pre ktoré platí § 106 Obč. zák. V jednoročnej premlčacej dobe sa teda podľa súdu prvého stupňa premlčuje nielen nárok dopravcu na cestovné, vyplývajúci z § 760 Obč. zák., ale i jeho nárok na úhradu za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom v zmysle zákona č. 168/1996 Z. z. Uviedol, že i tento nárok patrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Obč. zák., hoci v tomto ustanovení nie je výslovne uvedený. Podotkol, že zákon č. 168/1996 Z. z. účinný do 28. 2. 2012, bol verejnoprávnym predpisom, ktorý okrem iného upravoval aj vzťahy medzi cestujúcim a dopravcom, teda občianskoprávne vzťahy. Keďže tento zákon neupravoval premlčanie nároku dopravcu na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom, treba otázku premlčania tohto nároku posúdiť v zmysle § 853 Obč. zák. na základe analógie legis podľa tých ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom najbližšie, pričom takýmto ustanovením je práve § 108 Obč. zák. Vzhľadom na skutočnosť, že zákon č. 168/1996 Z. z. neupravuje ani začiatok plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na cestovné a na úhradu za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom, podľa § 563 Obč. zák. je dlžník - cestujúci povinný dlh splatiť prvého dňa po tom, ako ho veriteľ - dopravca o plnenie požiadal, čím zároveň nastáva splatnosť dlhu a v tento deň bolo možné právo vykonať podaním žaloby na súd. Súd prvého stupňa uviedol, že právo z prepravy uplatňované v tomto konaní bolo možné uplatniť prvý

raz dňa 18. 1. 2012. Premlčacia doba 1 roka uplynula dňom 18. 1. 2013. Žalobca podal žalobu na súd až dňa 12. 8. 2013, teda po uplynutí zákonnej ročnej premlčacej doby podľa ust. § 108 Obč. zák. Na premlčanie nárokov žalobcu súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, účinné od 1. 5. 2014, prihladol aj bez námietky žalovanej. V nadväznosti na uvedené dospel k záveru, že žalobcovi, ako poskytovateľovi prepravných služieb, nie je možné uplatnené premlčané právo priznať a žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobe vyhovel, alternatívne, aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedol, že súd prvého stupňa svojim rozhodnutím porušil jeden zo základných princípov právneho poriadku Slovenskej republiky - zákaz retroaktivity. Podľa § 100 ods. 1 Obč. zák. na premlčanie súd prihliada len na námietku dlžníka. Žalobca mal za to, že v prejednávanej veci súd prvého stupňa nemohol použiť zákon o ochrane spotrebiteľa v časti novelizovaného ustanovenia § 5b, a to z dôvodu absencie prechodných ustanovení. Návrh na vydanie platobného rozkazu žalobca podal na príslušný súd pred dňom účinnosti novely zákona o ochrane spotrebiteľa, t. j. pred dňom 1. 5. 2014. Retroaktívne použitie právnej normy - ustanovenia § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa je pritom neprípustné a v rozpore s princípom právnej istoty. Právne vzťahy, ktoré vznikli za platnosti a účinnosti skoršieho právneho predpisu, sa v čase platnosti a účinnosti neskoršieho právneho predpisu naďalej spravujú právnym predpisom, za účinnosti ktorého vznikli, ak neskorší predpis neustanovuje inak. Keďže v novele zákona o ochrane spotrebiteľa prechodné ustanovenia, vzťahujúce sa na ustanovenie § 5b, s ohľadom na súdne konania, začaté pred dátumom účinnosti predmetnej novely chýbajú, žalobca zastával názor, že súd prvého stupňa bol v konaní začatý na základe návrhu na vydanie platobného rozkazu zo dňa 3. 6. 2013, doručeného súdu prvého stupňa dňa 12. 8. 2013, t. j. pred dátumom účinnosti novely zákona o ochrane spotrebiteľa č. 102/2014 Z. z., povinný postupovať podľa doterajších predpisov, a teda v zmysle § 100 ods. 1 Obč. zák., kedy súd na premlčanie prihliadne len na námietku dlžníka. V danej veci však dlžník námietku nevzniesol. Žalobca ďalej vo svojom odvolaní uviedol, že žalovaná sa dňa 17. 1. 2012 na linke MHD č. 99 na výzvu revízora nepreukázala platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom, a preto jej v zmysle čl. 6 Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave a čl. 5 Tarify mestskej hromadnej dopravy v Bratislave vznikla povinnosť zaplatiť cestovné 0,70 eur a úhradu 50,- eur. Povinnosť žalovaného zaplatiť úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom vznikla v zmysle § 9 písm. b/ v spojení s § 11 ods. 1 písm. d/ a § 14 ods. 2 zák. č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave, a teda nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Obč. zák. Občiansky zákonník pritom stojí na princípe premlčania so všeobecnou premlčacou dobou a v zmysle legislatívy platnej a účinnej do 1. 5. 2014 súd prihliadne na premlčanie iba za predpokladu, že dlžník vznesie námietku premlčania a súčasne sa premlčania dovoľá. Keďže dlžník v danej veci námietku premlčania nevzniesol a premlčania sa nedovoľal, súd prvého stupňa podľa žalobcu nepostupoval správne, keď jeho žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku.

Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal charakterom vzťahu medzi účastníkmi konania, keďže súd prvého stupňa s poukazom na ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. z úradnej povinnosti aj bez návrhu prihliadol na premlčanie nároku žalobcu. Podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci ide o spotrebiteľský vzťah a zmluva o preprave uzatváraná medzi žalobcom ako dopravcom a cestujúcim je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Obč. zák. Ide totiž o zmluvu, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, pričom cestujúci nemá možnosť podstatným, resp. žiadnym spôsobom ovplyvniť obsah dopravcom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Podľa Prepravného poriadku MHD v Bratislave je tento prepravný poriadok, Tarifa MHD a cestovné poriadky umiestnené na zástavkách verejným návrhom na uzavretie zmluvy o preprave osôb. Cestujúci sa však môže jedine rozhodnúť, či služby poskytované dopravcom využije a bude akceptovať ním stanovený Prepravný poriadok MHD v Bratislave, Tarify MHD a cestovné poriadky alebo služby dopravcu nevyužije, nemá však možnosť dohodnúť si individuálne podmienky, za akých tieto služby bude využívať, ani žiadnym spôsobom zasahovať do ich obsahu. V zmysle uvedeného je právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou v prejednávanej veci právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorý musí byť posudzovaný podľa ustanovení upravujúcich právne vzťahy

spotrebiteľského charakteru. Žalobca (dopravca) má pritom v tomto vzťahu postavenie dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 Obč. zák. a zároveň predávajúceho v zmysle § 2 písm. b/ zákona č. 250/2007 Z. z., keďže pri uzatváraní a plnení zmluvy o preprave koná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, ktorou okrem iného je aj pravidelná verejná cestná hromadná mestská doprava osôb. Žalovaná (cestujúca) vystupuje v postavení spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 Obč. zák. a § 2 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z. z.). Súd prvého stupňa tak v nadväznosti na túto skutočnosť postupoval správne, keď v danej veci v súlade s § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa ex offo prihládol na premlčanie nároku žalobcu a odvolacie námietky žalobcu v tomto smere nie sú dôvodné.

V zmysle § 108 Obč. zák. je na uplatnenie práva z prepravy stanovená jednoročná premlčacia doba. Toto zákonné ustanovenie platí pre všetky práva vzniknuté z osobnej a nákladnej prepravy (§ 760 až § 773 Obč. zák.), s výnimkou práva na náhradu škody v zmysle § 764 Obč. zák., pre premlčanie ktorého platí § 106 Obč. zák. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že v jednoročnej premlčacej dobe podľa § 108 Obč. zák. sa premlčuje nielen nárok dopravcu na cestové, vyplývajúci z § 760 Obč. zák., ale aj jeho nárok na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom v zmysle zák. č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave. Tento nárok totiž taktiež patrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Obč. zák., hoci v ňom nie je výslovne uvedený. Ako správne uvádza aj súd prvého stupňa, zákon č. 168/1996 Z. z. bol verejnoprávnym predpisom, ktorý okrem iného upravoval aj vzťahy medzi cestujúcimi a dopravcom, teda občianskoprávne vzťahy. Odvolací súd považuje za správny postup súdu prvého stupňa, ktorý otázku premlčania nároku dopravcu na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom (§ 14 ods. 2 zák. č. 168/1996 Z. z.) posúdil na základe analógie legis (§ 853 ods. 1 Obč. zák.) podľa tých ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom najbližšie, teda podľa ustanovenia § 108 Obč. zák., pretože zákon č. 168/1996 Z. z. premlčanie uvedeného nároku osobitne neupravoval. Zároveň neupravoval ani začiatok plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom. Súd prvého stupňa preto aj v tomto prípade správne aplikoval ust. § 563 Obč. zák., v zmysle ktorého dlžník - cestujúci je povinný splatiť dlh prvého dňa potom, ako ho veriteľ - dopravca o plnenie požiadal. Týmto dňom teda nastáva splatnosť dlhu a zároveň je v tento deň možné prvýkrát uplatniť právo podaním žaloby na súd.

V prejednávanej veci žalovaná cestovala na linke MHD č. 99 v Bratislave dňa 17. 1. 2012, kedy ju revízor aj vyzval na zaplatenie cestovného 0,70 eur a postihu 50,- eur. Jednoročná premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobcu na súde tak začala plynúť dňa 18. 1. 2012 a jej koniec pripadol na deň 17. 1. 2013 (štvrtok). Žalobca podal žalobu na súd prvého stupňa až dňa 12. 8. 2013, t. j. oneskorene, po uplynutí premlčacej doby v zmysle § 108 Obč. zák. Vzhľadom na skutočnosť, že v danej veci ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, súd prvého stupňa správne žalobcovi premlčané právo nepriznal aj bez vznesenej námietky premlčania zo strany žalovanej (§ 5b zák. č. 250/2007 Z. z.).

Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú odvolaciu námietku žalobcu, že pri cestovaní bez cestovného lístka je namieste použiť § 101 Obč. zák. o všeobecnej premlčacej dobe. Nárok na zaplatenie úhrady pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom totiž nemôže vzniknúť samostatne a oddelene, len na základe zák. č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave, ale len spolu s nárokom na zaplatenie cestovného. Obidva nároky tak vznikajú súčasne a výlučne zo zmluvy o preprave osôb v MHD, resp. z jej porušenia. U obidvoch nárokov sa preto dĺžka premlčacej doby riadi ust. § 108 Obč. zák., a teda je jednoročná.

Rovnako nedôvodná je aj odvolacia námietka žalobcu, že súd prvého stupňa aplikáciou ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. v znení účinnom od 1. 5. 2014 na konanie začaté pred týmto dátumom porušil zásadu zákazu retroaktivity a správne mal postupovať podľa § 100 ods. 1 Obč. zák. a na premlčanie prihládnuť len na základe námietky dlžníka. Ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. bolo do tohto zákona zavedené s účinnosťou od 1. 5. 2014 zákonom č. 102/2014 Z. z. Podľa tohto ustanovenia orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihláda aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že napriek tomu, že samotné premlčanie má hmotnoprávny charakter, ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. má procesnú povahu, vyplývajúcu z

jeho znenia, keď toto ustanovenie normuje predovšetkým procesnú činnosť orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy. Na jeho základe sa súdu ako orgánu, rozhodujúcemu o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy ukladá povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premĺčanie v spotrebiteľských veciach, teda ide o konkrétny procesný postup súdu v konaní. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia potom platí, že súd postupuje podľa právneho stavu účinného v čase rozhodovania súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania súdu prvého stupňa už ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. bolo účinné, súd prvého stupňa bol povinný aplikovať ho vo všetkých prebiehajúcich konaniach, vrátane súdnych konaní začatých pred jeho účinnosťou, t. j. pred 1. 5. 2014, akým je aj konanie v prejednávanej veci. Odvolací súd pre úplnosť poznamenáva, že zákon č. 250/2007 Z. z. je lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku ako lex generalis. Pokiaľ teda otázka prihliadania na premĺčanie uplatneného nároku je v § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. upravená odlišne od § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, prednosť má špeciálna úprava zákona č. 250/2007 Z. z. a súd prvého stupňa nepochybil, keď podľa nej postupoval.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, ako vecne správny, potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. Žalovanej, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, však náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože jej žiadne nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.